

Національної академії педагогічних наук України, 5 (2), 1–6.
DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5225>

Панок, В., Марухіна, І. & Романовська, Д. (2020). Психологічний супровід освіти в умовах пандемії. Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, 2.
DOI: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-12-2>

Панок, В. Г.; Рибалка, В. В.; Шандрук, С. К. (2023). Методики психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах війни : практ. посіб. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. 212 с.

*Кайтановська О. М.,
здобувачка третього
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України,
науковий співробітник відділу науково-методичного
забезпечення професійної освіти
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»,
<https://orcid.org/0000-0001-8566-6458>*

РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНІВ СФОРМОВАНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОПЕРАТОРІВ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Розвиток технологій, впровадження нових стандартів обслуговування вимагає адаптації майбутніх робітників до сучасних вимог сфери поштового зв'язку, що актуалізує необхідність вдосконалення структури і змісту їх професійної компетентності. З метою підвищення якості професійної підготовки операторів поштового зв'язку в закладах професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) нами було розроблено і обґрунтовано структуру і зміст їх професійної компетентності. Згідно з методикою організації експериментальної роботи, зазвичай, виникає необхідність визначення стану сформованості зазначеного феномену на етапі констатувального експерименту, що, в свою чергу передбачає використання діагностичного інструментарію. Тому нами була розроблена анкета, яка складалась з трьох розділів. Кожний розділ спрямовується на з'ясування рівня сформованості кожного компонента професійної компетентності: мотиваційно-ціннісний, знанневий, діяльнісний та особистісно-професійний (Кайтановська, 2023)

Слід зазначити, що в Україні згідно з даними ЄДЕБО (Єдиної державної електронної бази з питань освіти) 13 закладів професійної (професійно-технічної) освіти мають ліцензію на підготовку операторів поштового зв'язку. З них тільки 5 готують з цієї професії, а саме: Державний професійно-технічний навчальний заклад «Дніпровський центр професійно-технічної освіти»; «Харківське вище професійне училище сфери послуг»; «Херсонський професійний лицей зв'язку та поліграфії»; Державний навчальний заклад «Тернопільський центр професійно-технічної освіти»; Чернівецьке вище професійне училище радіоелектроніки. В ці заклади освіти було розіслано посилення на анкету, представлену у вигляді Google Форми.

У дослідженні взяли участь 43 учня, які навчаються у ЗП(ПТ)О з даної професії. За результатами аналізу анкети виявлено, що більшість учнів загальноосвітніх шкіл вступають до закладів професійної (професійно-технічної) освіти після 9 класу. Тому у ЗП(ПТ)О вони

вивчають загальноосвітні предмети (українська мова, геометрія, астрономія, біологія та інші). Однак, уже на першому курсі їм викладають і профільні предмети із обраної професії.

Слід зазначити, що професія оператор поштового зв'язку, відповідно до стандарту професійної (професійно-технічної) освіти, має три професійні кваліфікації: оператор поштового зв'язку 3-го, 2-го, 1-го класу (Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти, 2017). У ході нашого дослідження виявлено, що нині робітнича професія поєднується/інтегрується з іншими професіями такими, як: Оператор поштового зв'язку / Секретар керівника (організації, підприємства, установи); Фотограф (фотороботи) / Оператор поштового зв'язку; Оператор поштового зв'язку / Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення; Оператор поштового зв'язку / Касир (в банку). Можемо стверджувати, що навчаючись за суміжними професіями, здобувачі освіти опановують не лише компетентності своєї галузі, але й розуміють взаємозв'язок та перспективний напрям розвитку, що дозволяє їм бути більш гнучкими та адаптивними на ринку праці.

Безумовно, професійна компетентність кваліфікованого робітника є важливим аспектом успішної діяльності та рівень її сформованості відіграє ключову роль у забезпеченні ефективної роботи з надання поштових послуг та забезпечує задоволеність потреб клієнтів. За результатами опитування здобувачів П(ПТ)О виявлено, що в своїй більшості вони є достатньо мотивованими в опануванні обраною професією. Так, 25% з них зазначають, що бажання отримати професію спонукає їх до навчання. Ще для 25 % опитаних мотивом є отримання в майбутньому гарної роботи. Звертає увагу те, що 27 % прагнуть вдосконалити себе, набути новий досвід, а 24 % – пізнати щось нове, розширити свій кругозір.

Стосовно сформованості знаннєвого компоненту здобувачів освіти на констатувальному етапі експериментального дослідження отримано такі результати: 29% знають основні поняття про інформацію та інформаційні технології, це свідчить, що майже третина цільової аудиторії має базові знання в цій області; 35% знають загальні відомості про Інтернет та мережні сервіси, цей показник вказує на широке використання Інтернету серед опитаних; 32 % мають базові знання про особливості спілкування в обслуговуванні, що є важливим для подальшої кар'єри в професійній діяльності. Однак, низький рівень у цьому компоненті на знання адміністративного поділу країн світу 6 %, та знань про конкуренцію в економічних відносинах – 5 %, меншість опитаних не цікавляться сусідніми країнами та установами (партнерами) з якими можуть працювати у ході своєї зайнятості.

Результати діяльнісного компоненту базується на вмінні користуватися компетентностями відповідно до обраної професії. За результатами анкетування виявлено, що 32 % здобувачів освіти володіють вмінням спілкуватися в сфері обслуговування, що безпосередньо відноситься до професії оператора поштового зв'язку. Звернемо увагу, що 26 % респондентів вміють створювати та заповнювати нормативні документи, це говорить про те, що вони володіють практичними навичками, які необхідні у цій сфері. Не менш важливим є вміння надавати долікарську допомогу потерпілим від нещасних випадків – 24% здобувачів освіти впевнено відповіли, що володіють цими навичками. Однак, лише 19 % опитаних стверджують, що вміють впевнено користуватися електротехнікою, а ще 21 % визнали, що мають лише часткові знання в цій області. Можемо стверджувати, що це свідчить про потребу в покращенні освітніх програм у закладах освіти для забезпечення необхідними навичками майбутніх успішних робітників.

Згідно особистісно-професійного компоненту доцільно звернути увагу, що найбільш важливими особистісними якостями респонденти вважають: відповідальність, емпатію, толерантність, самоконтроль, стресостійкість та адаптивність. Так – 47, 6% повністю задоволені

вибором своєї професії, це вказує, що здобувач усвідомлено обирає, де він буде вчитися і за якою професією. Адаптація до нового не лякає – 69% опитаних, поступово адаптуються до нових предметів та викладачів, які передають свій професійний досвід. Це свідчить про гнучкість та відкритість до нових викликів і непередбачуваних ситуацій.

Отже, зібрані дані уможливили виявлення «вузьких» місць в знаннях і навичках майбутніх операторів поштового зв'язку, на які слід звернути увагу в процесі теоретичної та практичної підготовки кваліфікованих робітників за цією професією. Маємо гіпотетично припустити, що за умов їх вирішення підвищиться рівень професійної підготовки операторів поштового зв'язку в ЗП(ПТ) О, що забезпечить конкурентноздатність випускників на ринку праці. Також наголосимо, що ефективне навчання та розвиток здобувачів у даній сфері неможливе без належного наставництва, яке сприяє їхньому професійному зростанню та адаптації до сучасних викликів у галузі поштового зв'язку.

Література

- Кайтановська, О. М. (2023). Аналіз професійних компетентностей операторів поштового зв'язку. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія», 2* (26), 50–59. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739548>
- Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти*. Наказ Міністерства освіти і науки України від «27» грудня 2017 р. № 1691.
- Кайтановська, О. М. (2024). Професійна підготовка операторів поштового зв'язку: від теорії до практики: методичні рекомендації. Київ. 68 с.

*Калюжна Т. Г.,
кандидат філософських наук,
старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу андрагогіки
ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України
<https://orcid.org/0000-0003-3118-2575>*

УДОСКОНАЛЕННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: АНДРАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітній галузі нашої країни переходить у системний процес, який охоплює усі види діяльності, зокрема, науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, які за останні роки пандемії та загарбницької війни росії проти України опанували різноманітні інноваційні практики для впровадження гнучких моделей навчання. Сучасний науково-педагогічний працівник закладу вищої освіти має можливість використовувати у професійній діяльності змішане навчання, синхронне та асинхронне, адаптивне, хмарне та мобільне і багато інших моделей освітнього процесу.

Європейською спільнотою здійснено значну роботу щодо створення потенціалу для цифрової трансформації освіти та навчання, зокрема для зміни вимог до навичок та компетентностей для громадян. Робота була зосереджена на розробці рамок цифрової компетентності для громадян (DigComp), для педагогів (DigCompEdu), для освітніх організацій (DigCompOrg) та для споживачів (DigCompConsumers). У 2016 р. була опублікована система підходів до відкритих вищих навчальних закладів (OpenEdu), а також рамка підприємницької